ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 11, Sayı: 137, Şubat 2023, s. 87-95

ISSN: 2148-2489 Doi Number: http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.67431

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date *30.12.2022*

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date *28.02.2023*

Dr. Öğr. Üyesi Aslı BELLER
Anadolu Üniversitesi, Müzik Bölümü
aslibeller@anadolu.edu.tr
Orcid: 0000-0001-5803-7154

EDWARD BENJAMİN BRİTTEN SOLO VİYOLONSEL SÜİTİ NO.1 OP. 72 ÜZERİNE BİR İNCELEME

Öz

Edward Benjamin Britten 20. Yüzyılın önemli İngiliz bestecilerinden biridir. Orkestra, opera, bale, koro, solo süit, oda müziği, vokal müzik ve film müzikleri gibi eserleri ile çok yönlü bir bestecidir. Bestecilik yıllarının ilk dönemlerinde film müzikleri ve operaya yönelmiş olsa da 1960 yılında dünyaca ünlü viyolonsel sanatçısı Mstislav Rostropovich ile tanıştıktan sonra on yıl boyunca viyolonsel için besteler yapmaya başlamıştır. Viyolonselin dışında gitar, piyano, viyola, obua timpani için de solo eserler bestelemiştir. Edward Benjamin Britten, altı adet viyolonsel eseriyle viyolonsel repertuarına önemli katkılarda bulunmuştur. Op. 65 Viyolonsel ve Piyano için sonat, Op. 68 Viyolonsel Senfonisi, Op. 72, Op. 80, Op. 87 3 adet Viyolonsel Süiti ve Tema 'Sacher viyolonsel için yazdığı eserlerdir. Bu araştırmada No.1 Op 72 solo viyolonsel süitinin kısa bir incelemesi yer almaktadır. Bu eseri seslendirmek isteyen çalıcılar için kısa bir bilgilendirme, eseri tanımak ve tanıtmak bu araştırmanın başlıca amacıdır. Ayrıca çalıcılar için bazı çalışma tavsiyeleri de araştırmanın içinde yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: Britten, Viyolonsel, Solo Süit, İnceleme, Analiz.

A REVIEW ON EDWARD BENJAMIN BRITTON SOLO VIOLONCELLO SUITE NO.1 OP. 72

Abstract

Edward Benjamin Britten is one of the important English composers of the 20th century. He is a versatile composer with works such as orchestra, opera, ballet, choir, solo suite, chamber music, vocal music and film scores. Although he focused on film music and opera in the early stages of his composing years, he started composing for the cello for ten years after meeting the world-famous cello artist Mstislav Rostropovich in 1960. Apart from the cello, he also composed solo works for guitar, piano, viola and oboe timpani. Edward Benjamin Britten made significant contributions to the cello repertoire with his six cello works. Kiss. 65 Sonata for Cello and Piano, Op. 68 Cello Symphony, Op. 72, Op. 80, Op. 87 3 Cello Suites and Themes 'Sacher wrote for cello. This research includes a brief review of the No.1 Op 72 solo cello suite. A brief briefing for the players who want to sing this piece, getting to know and introducing the piece is the main purpose of this research. In addition, some study recommendations for players are also included in the research.

Keywords: Britten, Cello, Solo Suite, Review, Analysis.

1.GİRİŞ

Edward Benjamin Britten 22 Kasım 1913 yılında İngiltere'nin Lowestoft, Suffolk şehrinde doğmuştur. 5 yaşında beste çalışmalarına başlamıştır. 8 yaşında Ethel Asstle'den piyano, 10 yaşında ise Audrey Alston'dan viyola dersleri almıştır. Audrey Alston Britten'ın üstün yeteneklerini farketmiştir ve kompozisyon okuması için Norwich'e göndermiştir. "Frank Bridge'nin Bir Teması Üzerine Çeşitlemeler" adlı eseriyle ün kazanan Britten 1927 yılında tanıştığı bestecinin özel öğrencisi olmuştur. 1930 yılında Kraliyet Konservatuvarına burslu olarak girmiştir Bridge ile tanışmasından sonra 17 yaşında başladığı bestecilik kariyerine 30 yaşına kadar Bridge ile devam etmiştir. Konservatuvardan mezun olduktan sonra BBC radyosu ve General Post Office için film ve belgesel müzikleri yazmaya başlamıştır. Burası onun çeşitli tarzlarda müzik yazmasına izin vermiştir. İngiliz şair W.H. Auden ile işbirliği yaparak Auden'in şarkı sözü yazdığı film müziklerinin bestelerini yazmıştır.

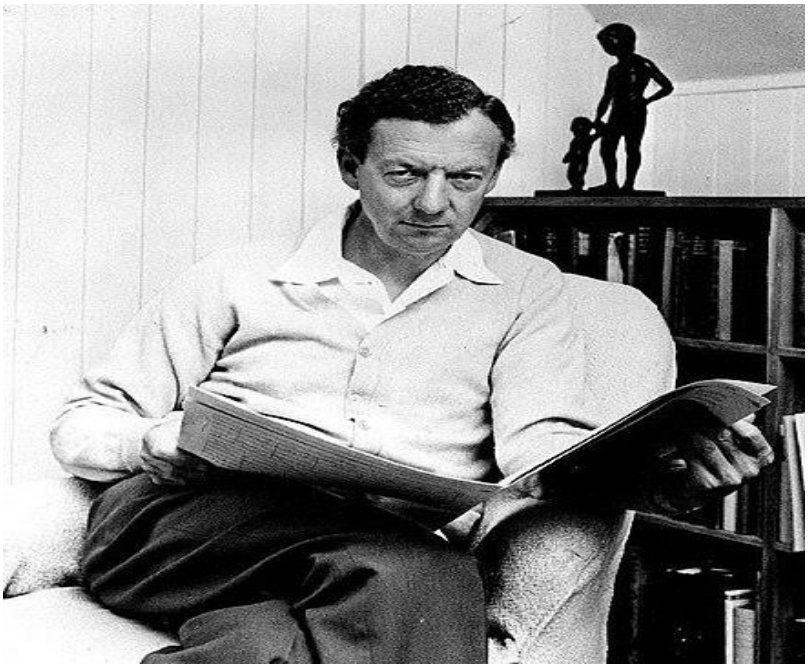
General Post Office'te çalışmaya başladıktan 2 yıl sonra tenor Peter Pears ile tanışmıştır. Britten tüm önemli tenor rollerini ve solo tenor sesi için bestelerini Pears'ın sesini aklında tutarak oluşturmuştur. 1939 yılında Amerika'ya gitmiş ve burada birçok konserler gerçekleştirmişlerdir. 1939 yılında II. Dünya Savaşı'ndan dolayı İngiltere'ye dönememiş, 1942 yılında kadar Amerika'da kalmıştır. Amerika'da yaşadığı süre içinde Britten, birçok önemli eserini bestelemiştir. Re minör keman konçertosu, No.1 Yaylı Kuartet ve Senfoni Requem bunlardan bazılarıdır. 1942 yılında Boston Senfoni Orkestrası Senfonia Requem eserinin prömiyerini yapmıştır. Bu eserin başarısı üzerine Boston Senfoni Orkestrası müzik direktörü Serge Koussevitzky'nin desteğini alarak İngiliz şair George Crabbe'in bir şiirinden esinlendiği yeni operasını yazmaya başlamıştır. Peter Pears ile İngiltere'ye dönmeye karar vermiştir. İngiltere'ye döndükten kısa bir süre sonra kızamık hastalığına yakalanmış ve çalışmalarına uzun bir süre ara vermek durumunda kalmıştır. 1944 yılında Peter Grimes operasını bestelemiştir. Operanın librettosunu Motagu Slater yazmıştır. Eserin prömiyeri 1945

yılında gerçekleşmiştir. Bu prömiyer büyük bir başarı elde etmiş ve Britten'ın popülerliği artmıştır. Britten bu tarihten itibaren uzun bir süre sadece opera bestelemiştir (Say, 1992).

1951 yılında Britanya Sanat Konseyi bir opera siparişi vermiştir. Benjamin Britten Peter Pears ile büyük bir turneye çıkmıştır. Asya, Japonya gibi ülkelere yapılan turnede Britten bu ülkelerin kültürel yapısından etkilenmiş, onların stillerini benimsemiştir.

Britten, 1960 yılında Londra'da gerçekleşen ve ünlü çellist Mstislav Rostropovich'e ithaf edilen Shostakovich Viyolonsel Konçerto'sunun prömiyerine katılmış ve burada Mstislav Rostropovich ile tanışmıştır. Konser sonrası ünlü viyolonselci Britten'dan kendisi için bir sonat bestelemesini rica etmiştir. Bestecilik kariyeri boyunca solo viyolonsel için eser yazmamış olan Britte, Rostropovich'in performansını duyduktan sonra bu isteği kabul etmiştir. Britten 1961 yılından başlayarak on yıl boyunca beş viyolonsel eseri bestelemiş ve hepsini Mstislav Rostropovich'e ithaf etmiştir. Bunlar sırasıyla; Op. 65 Viyolonsel ve Piyano için Do Majör Sonat, Op. 68 Viyolonsel ve Orekstra İçin Senfoni, Op. 72 No.1 Solo Viyolonsel Süiti, Op. 80 No.2 Solo Viyolonsel Süiti ve Op.87 No. 3 Solo Viyolonsel Süiti'dir. Rostropovich ile aralarındaki dostluk 1976 yılında Britten'ın ölümüne dek sürmüştür.

Britten'ın 1961 yılında yazdığı War Requem adlı eseri en iyi eseri, 1963 yılında Solo- klasik gitar için yazdığı tema varyasyonlar da ustalık eseri olarak kabul edilmektedir. 1971 yılında sağlığı bozulmuştur. Olması gereken ameliyatı 2 yıl erteleyerek Peter Pears için bestelediği son operası olan Venedik'te Ölüm'ü bitirmiştir. Ameliyattan sonra kısmi felç geçirmiş, konuşması ve sağ eli etkisiz hale gelmiştir. Bu durum Britten'ın piyano çalışını etkilediği için beste çalışmalarına son vermek durumunda kalmıştır. 1976 yılında Aldeburgh Festivali'nde Britten'a ömür boyu asillik ünvanı verilmiştir. Edward Benjamin Britten 4 Kasım 1976 yılında kalp yetmezliğinden dolayı hayata veda etmiştir (Higginbotham, 2012).

Resim 1. Edward Benjamin Britten 1945

(Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Britten Erişim Tarihi 15.12.2022)

2. OP.72 NO.1 SOLO VİYOLONSEL SÜİTİ İNCELEMESİ

Viyolonsel Süitleri, Britten'in kariyerinde bir dönüm noktası olmuştur. Uzun bir süre enstrümantal müzik yazmaya başlamış ve vokal repertuarına odaklanmıştır.1960 yılında Mstislav Rostropovich ile tanıştıktan sonra on yıl boyunca viyolonsel için eserler yazmaya başlamıştır. Belki de bu durum Britten'in Bach Süitleri'ne olan bağlılığı, tarihsel bağlamla ilgili olmaktan ziyade Rostropovich'in bu parçalara olan derin sevgisiyle ilgili olabilmektedir. Rostropovich'in kendi müzikal eğilimleriyle çok uyumlu olan teknik talepleri ve müzikal düşüncesi Britten'ın viyolonsele yönelmesini sağlamıştır. Edward Benjamin Britten solo viyolonsel için üç adet süit yazmıştır. Birinci süit Op.72 No.1, ikinci süit Op.80 No.2 ve üçüncü süit Op.87 No.3. Büyük bir Bach hayranı olan Britten'ın süit formunu oluştururken sahip olduğu müzik tarihi bilgisini dikkate almak gerekmektedir. Britten Dowland'dan Purcell'e kadar İngiliz müzik tarihinin de uzmanıdır. Bach'tan Debussy'ye, Brahms'a ve Stravinsky'ye kadar, besteci 20 dakikalık süitlerinde viyolonsel edebiyatına enstrümantal ve türe özgü referansların zenginliğini toplamıştır.

Bu araştırmada incelenecek olan Op.72 No.1 Solo Viyolonsel Süiti 1964 yılında yazılmıştır. İlk seslendirilişi 1965 yılında Aldeburgh Festivalinde ünlü çellist Mstislav Rostropovich tarafından gerçekleştirilmiştir. Eser ilk seslendirilişinden sonra oldukça fazla eleştiriye maruz kalmıştır. Prömiyerde bulunan eleştirmen William Mann; "Göründüğünden daha az zararsız, armonik zorluk ve tuhaflık arasında bir ikililiğe sahip" olarak eserin ilk eleştirisini yapmıştır. Bir diğer eleştirmen Phillip Rupprecht ise; "Bu süitte oldukça küstah teşhire bu kadar çok vurgu yapıldığından, Britten'in virtüöz üssünü parlak ama derinlikten yoksun olarak nitelendirme riskini taşıdığı hissedilebilir. Yinede, yaygın olarak yüksek seviyedeki armonik gerilim ve ton belirsizliği, herhangi bir yüzeysellik izlenimine karşı koymaya yardımcı olur" şeklinde bir eleştri yapmıştır (Brunhaver Kathryn 2017:15).

Britten'in ilk süiti şu şekildedir:

Canto Primo – I. Fuga– II. Lamento

Canto Secondo – III. Serenata – IV. Marcia

Canto Terzo – V. Bordone – VI. Moto perpetuo e Canto quarto.

"Canto" terimi, Dante'nin İlahi Komedya'sını ve Ezra Pound'un uzun şiiri The Cantos'u anımsatan edebi bir tona sahiptir. Müzikal olarak Britten'in cantoları, Mussorgsky'nin Bir Sergideki Tablolar'daki Promenades'e benzer şekilde işlev görmekte ve daha sonra giriş niteliğindeki "Canto Primo"dan daha uzun bölümleri ve geri dönüşüm malzemelerini ayırmaktadır. Britten Canto'yu numarasız bırakmayı seçtiğinden, süit altı gerçek numaralı bölüm içerir. Britten'in süitlerinin biçim ve organizasyon açısından Bach'ın süitlerinden çok daha esnek olduğu açıktır (Strother Lucy, 2011: 17). Barok ritornello formu, çok sesli doku, benzer melodik konturlar ve diyatonik armoniler eserin bütününü oluşturmaktadır. Saf danslardan çok karakter parçaları ve yinelenen Canto bölümler süitin omurgasını oluşturmaktadır. Britten her bir canto bölümün arasına iki hareket yerleştirmiştir. Peter Evans, Canto'yu şu şekilde tanımlamaktadır: "Bu "şarkı"nın etkisi akılda kalıcı olsa da insan onu basitçe bir ezgi olarak pek hatırlamaz. Açılış sunumundaki tepe notalardan belirli temel melodik şekiller çıkıyor, ancak bunların yeniden ortaya çıkma olasılığı bir o kadar yüksektir. Sonraki ifadelerde dokunun ortasında veya altında parçalar melodik ve armonik işlevler arasında hızla değiştiğinden, aynı anda iki notadan fazlası duyulmasa bile çok zengin bir ses ima edilmektedir.

Bu diyatonik yedinci ve dokuzuncuların sesi, Bir Yaz Gecesi Rüyası'nın II. Perdesinin açıldığı ve Canto'nun ritornello işlevi, o operayı ifade eden tekrarlayan görüntüler kadar anımsatıcı hale getirilen, şekil değiştirmiş dünyayı hatırlatır." (Brunhaver, 2017:16).

Çalıcı için oldukça zorlu olan bu ilk canto çift seslerden oluşmaktadır. Entonasyon bu bölümde oldukça önemlidir. Sol elde teknik zorlukların üstesinden gelmek, ses kalitesi ve arşe hakimiyeti çalıcıya ilk bölümden yorucu bir eserin haberini vermektedir. Görkemli bir başlangıç bölüm içinde yerini sakin müzikal dalgalanmalara bırakmaktadır (Şekil 1). Canto Primo'dan itibaren tüm bölümler birbirine attacca olarak bağlanmaktadır. Bu şekilde çalındığında eser 21 dakika sürmektedir.

Şekil 1. Benjamin Britten Op.72 No.1 Canto Primo (Edited by Mstislav Rostropovich)

Numaralandırılmış ilk bölüm Fuga klasik füg formunun modernize edilmiş halidir. Bach'ın viyolonsel süitlerinden çok solo keman eserlerinde kullandığı kontrpuan türünden bir füğdür. Atletik, iğneleyici, esprili ve müzikal armoniler bölümde yer almaktadır. Canto Primo'dan daha az diyatoniktir. Bu bölüm çalıcı için güçlü bir kondüsyon gerektirmektedir. Uzun arşe bağları, legato ve çivili notalar bölümün karakteristik özelliklerini belirlemektedir. Bölümde ikinci kez tekrarlanan ana melodide bu sefer notalar flajole olarak kullanılarak bitiriş için farklı bir ses tınısı yakalanmıştır. Flajole notaların kaliteli bir şekilde çalınması önemli bir detaydır. Bunun için çalıcı arşeyi köprüye yakın tutarak kaliteli flajole elde edebilir (Şekil 2.).

Şekil 2. Benjamin Britten Op.72 No.1 Fuga (Edited by Mstislav Rostropovich)

Fuga'dan sonra ikinci bölüm Lamento ağıt anlamını taşımaktadır. Lirik yapıdaki bu bölüm oldukça yavaş tempoda ısrarcı bir kadans olarak düşünülebilir. Dramatik ve yoğun vibrato bu bölüm için oldukça önemlidir. Giderek sesi düşen bölüm yine attacca olarak sostenuto temposunda devam ederek Canto Secondo'ya bağlanmaktadır (Şekil 3).

Şekil 3. Benjamin Britten Op.72 No.1 Lamento (Edited by Mstislav Rostropovich)

Süitin ikinci Cantosu olan bu bölüm oldukça kısa ve Do majör tonundadır. Köprü görevinde Serenata bölümüne bağlanır (Şekil 3).

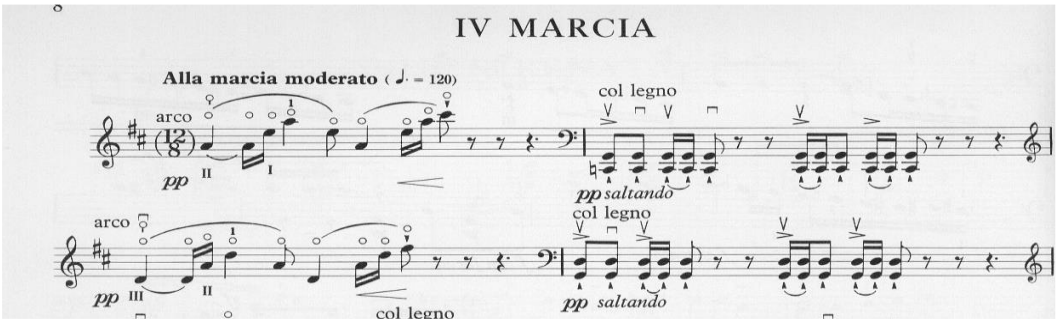
Şekil 4. Benjamin Britten Op.72 No.1 Canto Secondo (Edited by Mstislav Rostropovich)

Gece müziği anlamına gelen Serenata bölümünün tamamı pizzicato'dan oluşmaktadır. Viyolonselin adeta gitar gibi kullanıldığı bir bölümdür. Modal armoniler ve bölüm içindeki nüans dinamikleri çalıcı için oldukça eğlencelidir. Sağ ve sol el pizzicatolar, pizzicato bağlar, aksanlar gibi birçok çeşitli teknik kullanılmıştır. Serenata bölümü de diğer bölümler gibi attacca olarak Marcia bölümüne bağlanır (Şekil 5).

Şekil 5. Benjamin Britten Op.72 No.1 Serenata (Edited by Mstislav Rostropovich)

Marcia süitin oldukça ilginç bölümlerinden biridir. Marş temposunda Flajole arpejle başlayan bölüm daha sonra armonik yapıda col legno ile farklı bir karaktere bürünmektedir. Ostinato yapıdaki bölümde birçok arşe tekniği kullanılmıştır. Matematiksel ritmler çalıcı için ciddi bir konsantrasyon gerektirmektedir. Bölüm bir geçit töreni gibi düşünülebilir. Bu şekilde attacca olarak Canto Terzo'ya bağlanmaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. Benjamin Britten Op.72 No.1 Marcia (Edited by Mstislav Rostropovich)

Canto terzo diğer cantolara göre daha gergin bir karakterdedir. Kromatik yapısı ile zorlayıcı bir müzikaliteye sahiptir. Israrcı bas pedal bir sonraki bölüm olan Bordone'ye hazırlık olarak düşünülebilir (Şekil 7).

Şekil 7. Benjamin Britten Op.72 No.1 Canto Terzo (Edited by Mstislav Rostropovich)

Beşinci bölüm olan Bordone adını 18. Yüzyılda kullanılan Bariton adlı çalgıdan almaktadır. Çalgının farklı dillerde birçok adı vardır. Britten bu bölümde Almanca adı olan Bordone olarak kullanmıştır. Kral çalgısı olarak bilinen çalgı 6 ya da 7 tellidir. Bu bölümde de sabit Re teli viyolonseli 7 telli bir çalgı gibi düşünmeyi gerektirmektedir. Benjamin Britten 1955-56 yılları arasında Uzakdoğu'ya yaptığı seyahatte esinlendiği müzikal materyalleri ödünç almış ve kendi müziği ile birleştirmiştir. Bordone de bu esinlenmelerden oluşan bir yapıdadır. Re teli üzerine kurulan armonik yapı recitativo olarak düşünülmüş ve çalıcıya kolaylık sağlaması amaçlanmıştır. Oldukça sağlam sağ el kondisyonu gerektiren bu bölümde Re telinin kopmaması, melodinin bölünmemesi açısından önemlidir. Sol el pizzicatoları ile bölüm güçlü bir teknik zorluğa sahiptir. Farklı tempo değişiklikleri müzikal yapıyı farklı noktalara taşımaktadır. Tranquillo bölümde başlayan sürdin kullanımı bölüm sonuna kadar devam etmekte, bölümü sessiz ve sakin bir şekilde Moto Perpetuo'ya bağlamaktadır (Şekil 8).

Şekil 8. Benjamin Britten Op.72 No.1 Bordone (Edited by Mstislav Rostropovich)

"Şeytani *Moto Perpetuo e Canto Quarto*, meditatif durağanlıktan, enstrümanın menzili boyunca dönerek yukarı ve aşağı dalgalanan bir kromatizm sağanağından patlar. Aniden,*Canto Quarto* patlar ve göz kamaştırıcı güneş ışığı, kararlı nota seli ile savaşır. Sona yaklaştığımızda, iki tema bulanıklaşır ve daha sonra bitişe kadar dörtnala bir koşuyla birleşir (Lisney, 2012). Moto Perpetuo süitin en hızlı ve karmaşık bölümüdür. Devamlı hareket anlamı taşıyan bölüm Presto temposu ve 3-4/8'lik ölçü sayısı, on altılık notalarla birleşince oldukça zorlayıcı bir bölüm olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağ ve sol el senkronizasyonu bölümün en önemli zorluklarından biridir. Bach süitlerdeki final dansı Gigue gibi düşünülen Moto Perpetuo aralarda tekrarlanan cantolar ile ilk bölüm hatırlatması yapmaktadır. Bu kısa canto hatırlatmaları aslında bölümün tam adı olan Moto Perpetuo e Canto Quarto'yu göstermektedir. Bölümün son Canto'su Moto Perpetuo'nun içine saklanarak oluşturulmuştur. Presto bölüm aralardaki canto'lar için yavaşlasa da iç dinamiğini her zaman korumaktadır. Gösterişli bir şekilde a tempo ve disonans seslerle bölüm ve süit sonlanmaktadır (Şekil 9).

Şekil 9. Benjamin Britten Op.72 No.1 Moto Perpetuo E Canto Quarto (Edited by Mstislav Rostropovich)

3.SONUÇ

Edward Benjamin Britten 1964 yılında Rostropovich'e Viyolonsel op. 72 Süiti'ni, Bach'ın viyolonsel süitlerinin performansından esinlenerek Noel hediyesi olarak sunmuştur. Bu büyük eser, Mussorgsky'nin Bir Sergideki Tablolar'ından Gezinti Yolları gibi işlev gören üç 'canto' hareketle çiftlere bölünmüş altı farklı bölüm ile oluşturulmuştur. Viyolonseli hiç çalmamış olmasına rağmen Britten, enstrümanı olasılık sınırlarına kadar uzatırken mükemmel bir şekilde deyimsel bir yazı elde etmektedir. Britten, solo viyolonsel müziğini bu tarzda anlamanın zorluklarının farkında olarak bu eseri bestelemiştir.

Edward Benjamin Britten'ın viyolonsel için yazdığı üç süitten birinci süit bu araştırmada incelenmiştir. Yüksek bir kondisyon gerektiren süitin çalıcı için oldukça yararlı teknik

özellikleri mevcuttur. Sağ ve sol el senkronizasyonu, kaliteli pizzicato, ses kaybetmeden çalınması gereken bağlı notalar, farklı arşe teknikleri ve en önemlisi temiz bir entonasyon bu süitten çalıcının kazanımları olarak düşünülebilir. Süit yapısal olarak Bach viyolonsel süitleri gibi düşünülmüştür. Modern yapı ile barok stiller birleştirilerek Britten'ın müzikal yapısı ortaya çıkmıştır. Bu süitler viyolonsel repertuarı için oldukça önemlidir. Konservatuvarların lisans ve lisans üstü devrelerindeki öğrenciler için kesinlikle çalınması ve öğrenilmesi gereken eserlerdir.

KAYNAKÇA

Simms, R.B. (1996). *Music Of The Twentieth Century*, Thomson Schirmer

Powell, N. (2013). *Benjamin Britten: A Lİfe Of Music*

Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Strother, L. (2011). *The Cello Suites of Bach and Britten: History, Form and Performance* Wesleyan University

Higginbotham, J. (2012). *Three Cello Suites For Cello OP. 72,80, and 87 by Benjamin Britten Transcribed for Guitar* Arizona State University

Brunhaver, K. (2017). *Structural Organization in Benjamin Britten's For Three Suites for Solo Cello* Oregon University

https://www.kammermusikfuehrer.de/werke/2388 Erişim tarihi 15.12.2022

https://www.laphil.com/musicdb/pieces/3826/suite-no-1-for-cello-solo-op-72 Erişim Tarihi 2.12.2022

https://www.gramophone.co.uk/review/britten-cello-suites-2 Erişim Tarihi 3.12.2022

https://joylisney.wordpress.com/2012/04/15/brittens-suite-for-cello-op-72 Erişim Tarihi 15.12.2022

https://pdfslide.net/documents/britten-cello-suite-no-1-op-72.html?page=1 Erişim Tarihi 3.12.2022